ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿ ՇԻՆՈՒԵՑԱՒ ՆՐԱՆՈՒՀԻ ՏԻԿՆՈՋ ԶԱՊԵԼԻՆ ՑԵՍՊՈՆԻՕՆԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԷՆ ՎԵՐՋԸ ՑԱՂԹԱՆԱԿ ԵԼՆԱԼՈՎ. ՉԶ (1257)։ Եւ 'ի ներքոյ արձանագրութեանս զկնադրոշմ, այսինքն նիզակք և դրօշք և 'ի միջի նոցա խոյր։

Ցեսպոնիոնն է անուն քաղաքի, զոր Արաբացիք կոչեն Ցեսպէն, եւ 'ի Ս. Գիրս Եսեբոն. էր 'ի հնումն արքայանիստ քաղաք Սեհոնի թագաւորին Ամորհացւոց. Գիրք Թուոց. 21. 25։ Ցայնկոյս Յորդանանու յարեւելից շղթայ ինչ լերանց ձգեալ 'ի հիւսիսոյ, արեւմտից հարաւոյ, զոր Արաբացիք կոչեն Պալքա, ուր էին յառաջագոյն մեծաշէն և փառաւոր քաղաքք, Գերասոն, Ճարաշ. Ամմոն, Ամմա. եւ այլք, այժմ ամենեքին են աւերակ եւ անմարդի բայց 'ի Քերեքայ և 'ի Սալթէ. յայսոսիկ լերինս թափառին բազմամթիւ վրանաչու արաբք, բաժանեալ 'ի ցեղս ցեղս։ Ի քաղաքն Ամմոն ցարդ երեւին աւերակք նախնական շինուածոց, ամփիթէատրոնի և այլոց, արձանագիր յունական վերտառութեամբ 'ի վերայ անկեալ քարանց. ձկնաւէտ գետակն, որ անցանէ 'ի ձորակէն, յերկուս բաժանէ զքաղաքն և միաւորէ կամրջաւն։

Զայսոսիկ քաղաքս և զամրոցս մինչ 'ի Քերեք, առեալ էր Հեթմոյ արքային օգնութեամբ Թաթարաց, որպէս գրէ նա ինքն Վարդան ականատես, և զայնս պահանջէր Սուլթան Եգիպտոսի Փնտուգտար յետ առման Դամասկոսի, իբր նահանգ նորին, որոց վասն եղեւ աւերումն Կիլիկիոյ, գերութիւն Լեւոնի եւ մահ Թորոսի արքայորդւոյ։ Ցետ մնալոյ 'ի ձեռս Հեթմոյ ամս իբրեւ 7. առին դարձեալ Եգիպտացիք (1264)։

Քերէք քաղաք է յայնկոյս Յորդանանու յարեւելից հարաւոյ Երուսաղէմի 'ի պարս նոյն լերանց, ուր էին յառաջագոյն հաստուածք 'ի ժողովրդոցն Հայոց եւ եկեղեցի նուիրեալ յանուն Ս. Գէորգայ. որպէս յայտ առնէ յիշատակարանն ձեռագիր Ցայսմաւուրի յիշատակ արարեալ եկեղեցւոյն Քերեքայ Լեւոնի Դ. արքային Կիլիկիոյ 'ի թուին Հայոց ՉԿԹ. (1320). նոյնպէս և գիրքն կոչեցեալ Հարանց վարք։ Իսկ 'ի յետին ժամանակս ապրեալքն 'ի սրոյ թշնամեաց ժողովուրդք Հայոց, ոմանք ցրուեցան